

those doctrines. -कम् The twenty-third asterism from that under which any one is born.

वैनीतक See विनीतक.

वैपरीत्यम् 1 Contrariety, opposition. -2 Inconsistency.

वैपादिकम् A kind of leprosy.

वैपुल्यम् 1 Spaciousness, largeness. -2 Plenty, abundance.

वैप्रतिसम a. Unmatched; not equalled; Mb. 2.

वैफल्यम् Uselessness, fruitlessness.

वैबोधिकः 1 A watchman. -2 Especially, one who awakens sleepers by announcing the time; वैबोधिकबनि-विभावितपञ्चिमाधी (रात्रिः) Ki. 9. 74.

वैभवम् 1 Greatness, glory, grandeur, magnificence, splendour, wealth. -2 Power, might; महतां हि वैभवं विचिन्त्यवैभवम् Ki. 12. 3.

वैभाजिकम् Dividing.

वैभातिक a. Matutinal.

वैभावर a. Nocturnal.

वैभाषिक a. (-की f.) Optional.

वैभ्रम् The heaven of Viṣṇu.

वैभ्राजम् N. of a celestial grove or garden; आक्रीड इव वैभ्राजे विवस्वानप्सरोवृतः Bu. Ch 4. 28 (of देवोद्यानानि वैभ्राजम्).

वैमत्यम् 1 Dissension, dissent; वैमत्यं परिहर्तव्यं कर्तव्यं मदुदीरितम् Śiva B. 29. 84. -2 Dislike, aversion.

वैमनस्यम् 1 Distraction of mind, mental depression, sorrow, sadness; Ś. 6. -2 Sickness.

वैमातृकः, वैमात्रः, वैमात्रकः, वैमात्रेयः A stepmother's son; येन वैश्रवणो भ्राता वैमात्राः कारणान्तरे Rām. 3. 48. 4.

वैमात्रा, वैमात्री, वैमात्रेयी A stepmother's daughter.

वैमानिक a. (-की f.) Borne in divine cars; वैमानिकानां मरुतामपश्यत् R. 6. 1. -कः 1 An aeronaut. -2 A god; प्रतीच्छन् उपरि कुसुमवृष्टीरेष वैमानिकानामभिनवकृतभैमीसौधभूमिं विवेश N. 16. 129. -की A celestial damsel (देवाङ्गना); पत्नीं वीक्ष्य विस्फुरन्तीं देवीं वैमानिकीमिव Bhāg. 10. 81. 27.

वैमुक्तम् 1 Liberation, emancipation.

वैमुख्यम् 1 Turning away the face, flight, retreat; वैमुख्यं चक्रुर्मेत्युच्चैरुचुर्दशमुखान्तिके Bk. 9. 15. -2 Aversion, disgust.

वैमूढकम् A dance performed by men in women's dress; Māl.

वैमेयः Exchange, barter.

वैयग्रम्, वैयग्रधम् 1 Distraction, perplexity, bewilderment. -2 Exclusive devotion, complete absorption in any object; तदनुगुणविधौ यच्च वैयग्यमासीत् Mv. 7. 38.

वैयर्थ्यम् Uselessness, unproductiveness; सखे वैयर्थ्यमिव चक्षुषः U. 2.

वैयधिकरणम् The state of being in different case-relations or positions; see व्यधिकरण.

वैयवहारिक a. Conventional, usual.

वैयाकरण a. (-णी f.) [व्याकरणं वेद्यधीते वा अण्] Grammatical. -णः A grammarian; वैयाकरणकिरातादप-शब्दमृगाः क यान्तु संज्ञस्ताः Subhāṣ. -Comp. -खसूचिः (a grammarian who merely pierces the air with a needle) a poor grammarian. -पाशः a bad grammarian. -भार्यः one whose wife is a grammarian.

वैयाख्यम् An explanation; इतिहासाः सवैयाख्या विविधाः श्रुतयोऽपि च । इह सर्वमनुकान्तमुक्तं ग्रन्थस्य लक्षणम् ॥ Mb. 1. 1. 50.

वैयाघ्र a. (-घ्री f.) 1 Tiger-like; belonging to a tiger; सपताका रथा रेजुर्वैयाघ्रपरिवारणाः Mb. 6. 72. 13. -2 Covered with a tiger's skin. -घ्नः A cart covered with a tiger's skin.

वैयात्यम् 1 Boldness, immodesty, absence of shame; अन्यदा भूषणं पुसां क्षमा लज्जेव योषितां । पराक्रमः परिभवे वैयात्यं सुरतेष्विव Śi. 2. 44; सखे यापितवैयात्ये याकुतेऽप्यपयायिनि Śiva B. 22. 42. -2 Rudeness in general; P. VII. 2. 19.

वैयास a. Derived from Vyāsa.

वैयासकिः N. of Śukāchārya; वैयासकेर्जहौ शिष्यो गङ्गायां स्वकलेवरम् Bhāg. 1. 18. 3.

वैयासिक a. Belonging to Vyāsa; वाणीं काणभुजीमजांगण-दनाशासीच्च वैयासिकीम् Mallinātha (Preface to R. Com.).

वैयुष्ट a. Early, occurring at daybreak; P. V. 1. 97.

वैरम् [वीरस्य भावः अण्] 1 Hostility, enmity, animosity, spite, grudge, opposition, quarrel; दानेन वैराण्यपि यान्ति नाशम् Subhāṣ. अज्ञातहृदयेष्वेवं वैरीभवति सौहृदम् Ś. 5. 24 'turns into enmity'; विधाय वैरं सामर्थे नरोऽरौ य उदासते । प्रक्षिप्योदार्चिषं कक्षे शेरते तेऽभिमारुतम् Śi. 2. 42. -2 Hatred, revenge. -3 Heroism, prowess. -4 A hostile host; यदा हि पूर्वं निकृतो निकृन्तेद्वैरं सपुष्यं सफलं विदित्वा Mb. 3. 34. 20. -Comp. -अनुबन्धः commencement of hostilities. -अनुबन्धिन् a. leading to enmity. (-m.) 1 the heating solar ray. -2 N. of Viṣṇu. -आतङ्कः the Arjuna tree. -आनुष्यम्, -उद्धारः, -निर्यातनम्, -प्रतिक्रिया, -प्रतीकारः, -यातना, -शुद्धिः f., -साधनम् requital of enmity, taking revenge, retaliation. -करः, -कारः, -कृत् m. an enemy. -भावः hostile attitude. -रक्षिन् a. guarding against hostilities. -व्रतम् a vow of enmity.

वैरायते Den. Ā. To act inimically, become hostile towards, contend with.